

**УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ТЕХНОЛОГИИ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО ЗА II КЛАС
(ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)**

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма по *технологии и предприемачество* за втори клас надгражда учебното съдържанието от първи клас в областите на компетентност, определени в ДОС за общообразователната подготовка. Тя е насочена към изграждането на технологична грамотност на учениците, както и към възпитаване в инициативност и предприемчивост.

Във втори клас продължава целенасочената работа за формиране на положително отношение към техниката и технологиите и за създаване на условия за познавателното и личностното развитие на ученика чрез генериране на идеи, тяхното обсъждане и вземане на решение. Работата с хартия, картон, леснодостъпни опаковъчни, отпадъчни и природни материали се допълва с пластмаса и текстилни материали. Усвояват се знания за тяхното получаване и се формират умения за обработка и съединяване на части на изделие от плат. Учениците се приучават да събират, съхраняват и използват отпадъчни материали както за обработване, така и за конструиране и моделиране. Знанията за техниката се обогатяват със знания за правилата за използване и пестене на електроенергия при ползването на домашни уреди. Чрез проучване, наблюдение и практическа дейност се придобиват знания и умения за размножаването на стайни растения и за необходимите грижи за домашните животни. Учебното съдържание по технологии и предприемачество във втори клас се обогатява с информация за услугите, изразходването на парите в семейството за потребности и желания, за семеен бюджет. Продължава и се разширява процесът за постигане на ключовата компетентност *инициативност и предприемчивост*. Продължава процесът за възпитаване на личностно значимите качества инициативност, предприемчивост, отговорност, усет към новото (новаторство), независимост, поемане на риск с оглед постигане на индивидуалните и на общите за екипа цели. Акцентира се върху позитивно отношение към труда, към съвременната техника и технологиите. Инициативността и предприемчивостта се разглеждат като следствие от осигуряването в обучението условия за избор на активност - самостоятелно вземане на решение и поемане на отговорност, съобразно индивидуалните потребности и възможности на всеки ученик (познавателни, емоционално-афективни и психомоторни). Чрез комплекса от

технологични знания и умения, обвързани с практиката на хората и житейския опит на учениците, продължава процесът на изграждане на съвременните ключови компетентности, определени с Европейската референтна рамка.

Учебната програма включва широко разнообразие от теми и дейности, чрез които на практическа основа продължава усвояването на базисните технологични знания, умения и отношения, свързани с технологичната и икономическата грамотност на учениците като съществен елемент на тяхната обща култура. Чрез конкретна практическа дейност продължава процесът на възпитание на личностно значимите качества инициативност, предприемчивост и отговорност и се формира позитивно отношение към труда, към съвременната техника и технологиите. Инициативността и предприемчивостта се разглеждат като следствие от осигуряването в обучението практико-действени условия за избор на активност - самостоятелно вземане на решение и поемане на отговорност за извършваната индивидуална или групова учебно-трудова дейност. Предвидените дейности в обучението във втори клас са практически ориентирани и допринасят за осмисляне на усвояваните знания и по другите учебни предмети. Във всеки урок се предвижда изработване на изделие или практически упражнения, свързани с овладяване на работа с инструменти и технологии за измерване, очертаване и обработване.

Системата от понятия се разширява, но усвояването им продължава да се осъществява на широка сетивна основа. Новите понятия и термини се възприемат и осмислят в процеса на практически дейности. Темите не представят последователността на учебното съдържание, а спецификата на учебния предмет, който интегрира две различни в съдържателно отношение области - технологии и предприемачество.

Учебната програма предоставя свобода при подбора на методи и средства за постигане на очакваните резултати и при конкретизирането на урочните теми. Тя може да се реализира в проекти, проучвания, в опитно-изследователска работа във и извън класната стая, учебни екскурзии сред природата, посещение на работно място и др.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

Области на компетентост	Знания, умения и отношения
<i>Техника и безопасност</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Използва подвижно свързване на части на изделието. • Посочва предназначението на лостовете в техниката и бита. • Използва правилно и безопасно инструменти и материали. • Посочва съоръжения, при които се използва вятърът като алтернативен източник на енергия. • Прилага основни правила за общуване при работа в екип.
<i>Технологии</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява начини за студена обработка на хранителни продукти. • Използва пестеливо материали и ресурси при изработване на изделия. • Познава основни правила за отглеждане на домашни животни. • Посочва начини за размножаване на растения чрез засаждане на луковица. • Посочва източници за получаване на текстилните материали.
<i>Инициативност и предприемчивост</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Свързва работа в екип с постигането на обща цел. • Използва наименования на стоки и услуги в практическа работа. • Познава значимостта на популярни професии. • Разбира, че положеният труд се заплаща.
<i>Конструиране и моделиране</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Разчита информация за конструкцията на изделие. • Използва различни информационни източници при изработване на изделия, модели. • Разпознава различни линии в графични изображения при изработване на изделие или модел. • Моделира, като използва разгъвки на отворени кутии.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
Планиране и обработка	<ul style="list-style-type: none"> • Свързва елементи от текстил чрез шиене. • Посочва начини за студена обработка на хранителните продукти. • Познава начини за засаждане на растения чрез луковица. • Посочва основни грижи за домашните животни - хранене, поене, почистване и подслон. • Оценява своята и работата на другите по зададени критерии. 	<ul style="list-style-type: none"> • студена обработка на хранителни продукти • засаждане • шиене
Инструменти и материали	<ul style="list-style-type: none"> • Свързва получаването на хартията и картоната с изразходване на природни ресурси. • Разознава растителен и животински произход на текстилните материали. • Разграничава хартията и пластмасата, като сравнява техни свойства. • Прилага начини за обработка на хартия и картон при работа с други материали с листова форма. • Обяснява ползата от разделното събиране на отпадъци. 	<ul style="list-style-type: none"> • пластмаса • текстил
Уреди, машини, механизми	<ul style="list-style-type: none"> • Познава предназначението и начина на използване на популярни електроуреди (прахосмукачка, сешоар). • Посочва основни правила за безопасна работа с електроуреди. • Използва лостов механизъм в конструкции или модели. • Разграничава детайлите в механизъм. 	<ul style="list-style-type: none"> • лост
Професии и предприемачество	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва значимостта на всяка професия за общността. • Разбира, че за труда си хората получават заплащане. • Свързва изразходването на парите в семейството със задоволяването на неговите потребности и желания. 	<ul style="list-style-type: none"> • доход • разход • семеен бюджет

	<ul style="list-style-type: none"> • Осъзнава, че изразходването на пари за потребностите и желанията на семейството трябва да се планира. • Познава основна услуга, която ползва (сервиране, подстригване, ремонт) и др. • Познава местата, на които използва основни услуги (сервиране, подстригване или ремонт). • Познава местата, на които закупува основни стоки за дома. 	
Конструкции и модели	<ul style="list-style-type: none"> • Изработва модел на обект, който използва вятъра като източник на енергия. • Моделира, като използва подвижно свързване на елементи и модули. • Изработва модели на технически или архитектурни обекти чрез печатни разгъвки на отворени кутии. • Прави предложения за решаване на различни задачи чрез техническа рисунка. • Посочва значението на непрекъснатата и прекъснатата, тънка и дебела линия в графични изображения. 	<ul style="list-style-type: none"> • конструкция • подвижно свързване

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Годишен брой часове за изучаване на предмета в първи клас – 32.

Препоръчително разпределение на часовете:

За нови знания	50%
За затвърдяване на новите знания и за обобщение	44%
За диагностика на входното и на изходното ниво	6%

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценката на предлаганите идеи и решения се осъществява в процеса на конструиране и моделиране в практическата работа по изработване на модели и изделия. При оценяването се използват критерии като външен вид, качество на изпълнение на технологичните операции, функционалност и др. Практическите умения се оценяват както чрез отделни задачи, така и чрез комплексната работа по изработване на модели и изделия, умения за обработване на разнообразни материали. При оценяване на участието на учениците в проучвателната и опитно-изследователската работа се вземат предвид уменията за планиране и провеждане на опити и тестване свойствата на материалите.

Знанията, свързани с конструирането и моделирането, материалите и техните технологични свойства се установяват чрез анализ на изработено изделие. Знанията за техниката и технологиите се установяват чрез задачи, в които учениците да покажат правилно възприети, осмислени и разбрани правила за безопасна работа с уреди и апарати, както и умения за конструиране и моделиране по тема. Знанията за хранителните технологии се установяват чрез задачи, решенията на които предполагат посочване и описване на произхода на хранителните продукти и на студената и топлинната обработка.

Оценяването, свързано с темата инициативност и предприемчивост, се основава на продукта от дейностите, в които участват учениците, като например устно презентирание на резултата от проектна задача, представление, демонстрация, изложба, базар.

В процеса на текущото оценяване могат да се използват разнообразни техники, включващи форми на рефлексия (писмена или устна), въпроси в хода на работата или дискусия, самооценка и взаимна оценка, които имат за цел както да дадат обратна информация на учителя, така и да подпомогнат учениците в тяхното учене. Крайното оценяване проверява резултатите от поставените самостоятелни или екипни задачи. За целта могат да се използват класически форми като кратки тестове за оценяване на разбирането на понятията или за степента на овладяване на дадено умение.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Образователните дейности са подчинени на спецификата на конкретните теми и имат междупредметен характер. Те са насочени към придобиване на ключови компетентности:

Ключови компетентности	Примерни дейности и междупредметни връзки
<i>Компетентности в областта на българския език</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ изразяване в писмена и устна форма на български език; ✓ използване на различни източници за проучване и отделяне на съществена информация.
<i>Умения за общуване на чужди езици</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ апликиране на популярни надписи на чужд език (on, off, stop, final, entry, exit) при създаване на конструкции и модели.
<i>Математическа компетентност и основни компетентности в природните науки и технологиите</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ използване на графично изображение при работа по изделие; ✓ използване на печатна разгъвка на отворена кутия при изготвянето на модел от картон; ✓ участие в сюжетна игра с използване на модели на прахосмукачка и сешоар; ✓ конструиране на изделие по зададен негов образ, като търси подобие; ✓ изработване на изделие с лостов механизъм; ✓ използване на подвижно свързване на части, елементи или модули.
<i>Дигитална компетентност</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ събиране на разнообразна информация по определена тема.
<i>Умения за учене</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ очертаване и изрязване на материали с листова форма; ✓ изработване на модели, изделия от хартия, природни материали, текстил, пластмаса; ✓ използване на различни инструменти и спазване инструкциите за безопасност.
<i>Социални и граждански компетентности</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ участие в сюжетна игра, свързана с популярни професии; ✓ самостоятелно избиране на организацията на дейността – индивидуална, групова.

<p><i>Инициативност и предприемчивост</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ събиране на отпадъчни и опаковъчни материали за конструиране и моделиране; ✓ проучване на местата, където ползва услуги и закупува стоки за дома; ✓ участие в сюжетна игра, свързана с удовлетворяване на потребностите и желанията на членовете на семейството; ✓ участие в благотворителни дейности (дарения, базари).
<p><i>Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ рисуване и моделиране на различни по предназначение конструкции, изделия, модели; ✓ изработване на изделия, свързани с подготовката на разнообразни празници и обичаи; ✓ шиене и украсяване на текстилни материали с бод <i>тропоска</i>.
<p><i>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ засаждане на растения чрез луковици; ✓ почистване на класна стая или детска стая в жилището.

Забележка: Посочените дейности са примерни и не изчерпват възможностите за изграждане на междупредметни връзки.